

Det begyndte i en skrivebordsskuffe

af Svend Sørensen

I 2005 har Museet for Thy og Vester Hanherred med en udstilling og en række arrangementer markeret, at det er 100 år siden, museet åbnede for publikum. I stedet for at udsende et jubilæumsskrift har museet valgt at henlægge en sammenhængende beskrivelse af museets historie til Historisk Årbog. Før museet fik hovedsæde i Jernbanegade ved Store Torv, havde det adresse to andre steder i byen. Frivilligt arbejde prægede driften indtil 1971, og det er ikke mindst denne periode, artiklen kaster lys over.

– Hvor startede dette hastigt voksende museum?

– I en skrivebordsskuffe, svarer viceskoleinspektør P. L. Hald, som har den daglige ledelse.

– Hvis skuffe?

– Min!

Det er den korte version af Thisted Museums begyndelse. Den kunne man læse i Kristeligt Dagblad 21. september 1953. Dengang havde museet lige fejret sit 50 års jubilæum og stod foran en udvidelse.

Og selvfølgelig vidste P. L. Hald, hvad han snakkede om. Den første gave til museet var en ske, der sagtens kunne rummes i en skrivebordsskuffe. Den er selvsagt forsynet med museumsnummer 1 og har i 100 år været udstillet for publikum. Det er en kobberske, der blev afleveret i 1903 af plantør Eskesen, Hvidbjerg Vesten Å. Skeen var fundet i plantagen under plantningsarbejde.

Kristeligt Dagblad fremhæver, at bronzealdersamlingen er P. L. Halds stolthed, og de smukke fund er ordnet med stor omhu og nøjagtighed. Hald understreger, at han har mange gode medhjælpere. Der pointeres, at det udelukkende er fritidsarbejde, både for hans og de øvriges vedkommende.

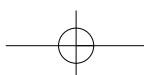
Fra den korte version vender vi os nu mod en lidt længere beskrivelse af museets histo-

rie. Og vi kan lige så godt få det på det rene fra begyndelsen: Museets tilblivelse og udvikling er vævet ind i Historisk Samfunds historie som ulden mellem hørtrådene i én af museets hvergarnskjoler. Vi kan fortsætte billedsproget og konstatere, at vævemesteren var P. L. Hald. Lad os derfor springe ud i det og få kastet lys over, hvem han var.

P. L. Hald – lærer, far og museumsforstander

Peder Laurits Hald var egentlig vendelbo, født 19. juli 1872 i et lærerhjem i Horsens øst for Vodskov. Efter lærereksamen på Ranum Seminarium i 1896 var han fire år ved seminariets øvelsesskole og kom derefter til Thisted Borger-skole. Fra 1921 og indtil sin afsked i 1940 var han leder af Østre Skole på Munkevej med titel af viceinspektør. Desuden virkede han som lærer på handelsskolen indtil 1926. I 1903 blev han udpeget til at opbygge et museum i Thisted, og to år senere kunne det åbne sin første udstilling i kælderen på Teknisk Skole. Han fortsatte som leder af museet indtil sin død i 1958.

Seminarieopholdet blev for P. L. Halds vedkommende afbrudt et år, fordi han led af »én eller anden mavesygdom«, som han har udtrykt det. Det var i øvrigt også maven, som

Jensine og P. L. Hald.

senere i livet voldte lidt problemer. Den syge seminarieelev måtte tage hjem til forældrene midt i eksamenstiden, men hen på efteråret kom han til kræfter og fik en plads som vinterlærer i Hals. Den følgende sommer vendte han tilbage til seminariet og fuldførte det sidste år. Eksamen foregik dog i Århus under forhold, der var »aldeles utålelige«. Måske var det en trøst, at han blev fritaget for militærtjeneste ved »nummerbytning«.

For en nyuddannet lærer må det have været lidt af en hæder at blive ansat ved Ranum byskole, der også skulle fungere som seminariets øvelsesskole. Netop på dette tidspunkt fik skolen ny bygning, og der blev ansat en andenlærer (Hald) og en lærerinde til de omkring 100 børn, der blev delt op i fire klasser. Undervisningen blev hver dag i et par timer overværet af seminariets elever. Et par gange om måneden skulle der leveres en »mønster-

time« – det morede ham, selv om det krævede en omhyggelig forberedelse.

I denne periode residerede P. L. Hald i frk. Petersens pensionat, og han virkede også som kirkesanger ved Bjørnsholm kirke, der var en del af Vitskøl Kloster. Jobbet gav ham sved på panden, fordi han også skulle nå at ringe med kirkeklokken.

P. L. Hald stiftede i disse unge år bekendtskab med lærerens datter fra Vilsted, Jensine. Her havde hun en tid holdt skole for småbørn, og i sin anbefaling skrev præsten, »at nævnte unge pige har særdeles gode betingelser for en sådan gerning, både gode gaver og tillige tålmodighed og et vindende væsen i omgangen med de små.«

Den 30. april 1901 blev de gift i Vilsted kirke, lidt øst for Ranum. På dette tidspunkt havde han virket et halvt år i Thisted. Da han rejste fra Ranum, gav seminarieførstanderen ham de bedste anbefalinger: »Børnene holdt ualmindeligt meget af ham, og der var almindelig sorg både blandt dem og forældrene, da han rejste herfra.«

At P. L. Hald havnede i Thy, var nok lidt af en tilfældighed. Senere glædede det ham, da han fandt ud af, at hans farfar stammede fra Kobberød i Gettrup sogn.

Da P. L. Hald kom til Thisted, havde byen endnu et atmosfære af »gamle dage«. Om dette fortalte han i 1953 til avisen:

»Thisted, det var en lille by med toppede brosten og gaslys i gaderne og brønde i gårdene, da jeg kom hertil... Elektricitet var der selvfølgelig ikke noget af i Thisted dengang. Man samledes hyggeligt om petroleumslamperne i stuerne hver aften. Det var især de store købmænd, der prægede byen dengang. Jeg husker, der stod altid fuldt af hestekøretøjer, når man kiggede ind i deres gårde.«

Da P. L. Hald kom til Thisted Borgerskole, var det en forholdsvis ny skole (fra 1883) med 15-20 lærere og med overlærer Graves

Nørgaard som leder. Hald underviste især i sang, fysik, naturfag og historie. De nygiftes første hjem var på Møllevej ved hjørnet til Sofievej. Da de tre-fire år senere flyttede ind i Skolegade 11, kunne Hald skrå over gaden til

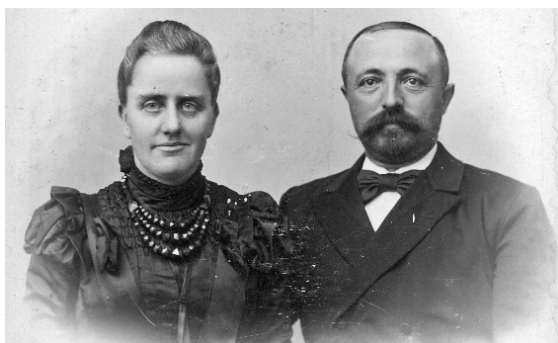
sin arbejdsplads, Borgerskolen. Det kunne han fortsætte med, da familien flyttede ind i lejligheden over museet i Skolegade 9.

I ægteskabet kom der først to piger, Anna og Sigrid, og derefter to drenge, Jens og

Seminarielærer Kvolsgaard

»Den af mine lærere ved seminariet, jeg kom i det mest fortrolige forhold til, var Kvolsgaard.« Sådan skriver P. L. Hald i nogle private optegnelser om sin seminarietid. Kvolsgaard blev født 1854 på Bjerget. Som 20-årig blev han færdig som lærer på Ranum Seminarium. Derefter havde han stilling som lærer, især i Vendsyssel, hvor han blev ven med P. L. Halds far og bedstefar. Dette venskab blev overført på den unge Hald, da han kom på seminariet i Ranum. Her var Kvolsgaard i 1890 blevet ansat som dansklærer, et arbejde han bestred indtil sin død i 1918. Men han havde det ikke altid lige let, skriver P. L. Hald:

»Kvolsgaard var som seminarielærer ikke kommet på den helt rigtige plads, han skulle så absolut have haft en virksomhed, hvor hans videnskabelige evner havde kunnet komme til udfoldelse. Hans kendskab til dansk sprog og litteratur var ubegrænset, og desuden havde han betydelige kundskaber både i islandsk og fremmede sprog. Han var

Seminarielærer Kvolsgaard og hustru.

en højt begavet mand, men hans lærerevner nåede ikke op i højde med hans kundskaber. En varmhjertet og god mand var han, der ikke tålte modgang, og jeg ved, at den spot, han undertiden fra elevernes side kom ud for, gik ham meget nær. De elever, der virkelig fik øje for hans imødekommenhed og hjælpsomhed, blev hans svorne venner, men han blev desværre misforstået af mange.«

Det var ikke mindst rent privat, at P. L. Hald sugede til sig af Kvolsgaards viden: »Et stort udbytte havde jeg derimod ved samtaler med ham i hans hjem; her var han helt sig selv, her var der ingen kritiske øjne eller smådrillerier til at pine ham. Gennem disse samtaler vækkedes min interesse for hjemstavshistorien.«

På enestående måde har C. M. C. Kvolsgaard fastholdt Hanherreds folkekultur i de to bøger *Fiskerliv i Vesterhanherred* (1886) og *Spredte Træk af Landbolivet* (1891). Begge bøger er skrevet i »egnens mundart« og forsynet med en oversættelse til rigsdansk. Et tæt samarbejde med sprogforskeren H. F. Feilberg kom til at betyde meget for Kvolsgaards udvikling. Han var en af de flittigste bidragydere til Feilbergs *Ordbog over jyske Almuesmaal*.

Venskabet med Kvolsgaard fortsatte efter seminarietiden, da P. L. Hald var lærer i Ranum. Han betegner i sin beskrivelse ægteparret Kvolsgaards hjem som et tilflugtssted. Resultatet af dette venskab blev en museumsleder med høje faglige idealer.

Helge. Som den yngste (f. 1908) var Helge kun seks år, da familien flyttede ind over museet i Skolegade 9. Som voksen fik han en uddannelse som bogbinder, men blev i 1936 ansat ved Thisted Politi, hvor han var indtil sin pensionering i 1976. Helge Hald blev 94 år og døde 29. december 2002. Om sin far fortalte han i 1987 til Radio Thy:

»Jeg er forbavset over, at et menneske kunne have så meget tid, dels til sin familie og dels til det arbejde, han skulle passe, og dels til de fritidsinteresser, han havde – dem var der jo mange af.« Helge Hald nævner i den forbindelse, at hans far samlede på sommerfugle. Han havde også en geologisk samling, som han bl.a. havde skaffet sig, når han sammen med sine elever besøgte molerforekomsterne ved Silstrup Hoved.

Om arbejdstiden fortalte Helge Hald, at hans far var i skole indtil klokken fire. Efter skoletid ordnede han korrespondance og andre presserende opgaver vedrørende skole og museum. Klokken syv om aftenen gik han i handelsskolen, hvor han underviste i handelskorrespondance. Når han kom hjem derfra kl. ni eller halv ti, fik familien en kop kaffe. Derefter var det en fast skik, at P. L. Hald læste op for sin familie. Det var et kapitel eller to fra en roman, som han havde fundet egnet. Som eksempler nævnte Helge Hald titler af Selma Lagerlöf og Rudyard Kipling. Det gav en indsigt i litteraturen, som han senere satte stor pris på.

At P. L. Hald var en afholdt lærer, er der mange vidnesbyrd om. Helge Hald udtrykte det på denne måde: *»Det er utallige, der er kommet og sagt til mig, at de havde haft far som lærer i skolen, og derefter sagt: - Hvor var det en rar mand!«* Selv huskede Helge også sin far som rolig og fattet. Nok kunne han blive vred, men det var ikke hans natur. Han var ligevægtig og altid rar at snakke med.

Det er især museumsmanden P. L. Hald, der satte sit præg på sønnen. Ifølge Helge

Hald var der ofte besøg til hans far. Det kunne f.eks. være lærer Sortfelt fra Skjoldborg eller lærer Jacobsen, Øsløs, der kom for at låne en bog. Overretssagfører Billeskov Jansen kom én eller to gange om ugen, og Helge var aldrig i tvivl om, når han havde været der. Han foretrak en bestemt kurvestol, og den blev ved med at give sig længe efter, at han var gået – Billeskov var skam en stor mand!

Helge Hald var i mange år en ivrig deltager i faderens udgravninger, og han tjente mange tårer ved at vise rundt på museet. Tilmed havde han også æren af at holde stigen for Sophus Müller (1846-1934), den legendariske leder af Nationalmuseet. Det var med en vis bæven, han så den gamle mand kravle op for at studere urner, som stod oven på skabet.

P. L. Hald mistede sin kone i 1933. Tyve år senere sagde han til avisen: *»Museet kom til at interessere mig mere og mere – og min kone var ikke jaloux på min interesse. Hun var selv klog på mange ting, f.eks. om gamle dragter, og så hjalp hun mig. Det var også mange gange hende, der tog imod gæster og viste dem rundt.«*

Efter museets indflytning i Jernbanegade i 1939 boede P. L. Hald et par år på 1. sal, inden han flyttede i en lejlighed på Tingstrupvej. Indkvarteringen på museet var en midlertidig løsning, som imidlertid var praktisk, mens indretningen af det nye museum stod på. Da tyskerne kom til byen i april 1940, blev Borgerskolen beslaglagt, og alle børnene blev samlet på Østre Skole. P. L. Halds verden af skolebørn og museumsgenstande var med andre ord i opbrud. I den forbindelse var det uden tvivl en fordel for museet, at Hald kunne gå på pension som viceinspektør og koncentrere sig om opbygningen af den nye udstilling.

Ved åbningen af det nye museum fik P. L. Hald følgende skudsmål af formanden for Historisk Samfund, læge Toft, Vestervig: *»Hvis nogen sinde en sag er personificeret i en enkelt*

person, så er det historiske arbejde her på egnen det. Uden Hald havde det set anderledes ud. Hans ildhu og uegennyttige arbejde på dette område kan ikke nok påskønnes.»

Hald var alt andet end sig selv nok. Mange breve i museets korrespondance vidner om en løbende kontakt til Nationalmuseet. Det drejer sig bl.a. om navne som Chr. Axel Jensen, Johs. Brøndsted, P. Halkjær Kristensen og ikke mindst H. C. Broholm. Ved 40 års jubilæet i 1943 var det Axel Steensberg, der mødte op som repræsentant for Nationalmuseet. Han sagde bl.a.:

»Da jeg kom til Thisted for 5-6 år siden, dumpede jeg ind på museet, hvor jeg blev modtaget med åbne arme af museumsforstander Hald. Siden er jeg jævnligt truffet sammen med ham, og jeg sætter stor pris på ham, fordi han er et sjældent helstøbt og hjertensgodt menne-

ske. Heroppe i Thy har jeg opdaget, at det er en styrke, når Historisk Samfund og museet dækker hinanden.»

Som et led i museumsarbejdet var P. L. Hald en aktiv redaktør af Historisk Årbog. Hans største arbejde var årbogen »Af Thisted Købstads Historie«, der udkom i 1924 i anledning af byens 400 års købstadsjubilæum. Allerede i den første årbog fra 1906 skrev han om fortidsminder i Thy og Hanherred. Sin sidste artikel skrev han i 1957-udgaven, hvor han under titlen »Thy i fjendevold« beskriver ufredstiden 1657-60. Alt i alt blev det til ca. 40 artikler i årbogen plus et stort antal avisartikler. Dertil kommer flere hæfter, bl.a. om Thisted Kirke, Thisted Håndværkerforening og om Thistedes skolevæsen. P. L. Hald har også bidraget til bøger som f.eks. Landet mod Nord-

1924 var året, da P. L. Hald skrev den første bog om Thistedes historie i anledning af købstadens 400 års jubilæum. Begivenhederne blev kronet af et kongebesøg, hvor P. L. Hald selvfølgelig var til stede på havnen. Bag på billedet har han skrevet: – Bag ved »Haandtrykket« står Mor!

vest, Trap Danmark og Danske Slotte og Herregårde.

I sine artikler havde Hald sans for såvel de store linjer som de mere kuriøse detaljer. For eksempel nævner han i en fodnote, at man på egnen har et mundheld: »*De har det for dem selv, ligesom dem østen Thisted.*« Han mener, det er en hentydning til rakkeren og hans familie, der førte en foragtet og skyet tilværelse øst for byen.

Ud over den skriftlige formidling havde Hald især i sine yngre dage en omfattende foredragsvirksomhed rundt om på egnen.

Han gemte manuskripterne til disse historiske foredrag, og vi kan kaste et blik i et lille hæfte med fire foredrag. De løse, linjerede ark er syet sammen og forsynet med et omslag af karton – alt er det gjort med egen hånd og med Halds aldrig svigtende omhu. Der er foredrag om bronzealderen, om Thys geologi og om kornavl. Desuden er der et foredrag om øksens betydning for indførelse af agerbrug (altså som en nødvendig del af den forudgående skovrydning). Hald har kaldt sit foredrag »Øksen, Danmarks grundlæggende agerbrugsredskab«. Dette foredrag indledes

Ris og ros

Forud for vedtagelsen af museumsloven af 1958 var der debat. Formålet med loven var at stimulere det kommunale engagement rent økonomisk ved at gøre statstilskuddet afhængigt af lokale tilskud. Samtidig indførtes en selvstændig tilsynsinstitution, der skulle medvirke til en øget koordination af lokalmuseernes virksomhed. Ikke alle provinsmuseer var lige begejstrede. Der blev udformet en protestskrivelse på initiativ af T. Worsaae, der var formand for Sydsjællands Museum i Vordingborg. P. L. Hald har uden tvivl følt, at hans tætte tilknytning til Nationalmuseets inspektører var i fare. Derfor skrev han under på protestskrivelsen. Forståeligt nok var han måske også ved at blive for gammel til store forandringer.

Halds underskrift fik museumsinspektør Peter Riismøller, Aalborg, til i et personligt brev at gå i rette med Hald – ris fra Riismøller om man vil! Han mener, at den nye lov netop ville kunne sikre museet i Thisted. Hald havde skabt et fagligt niveau, som man ikke kunne forvente videreført ved frivillig arbejdskraft. »*Deres efterfølger*

kan ikke nøjes med den part, smedens kat fik,« skriver Riismøller og føjer senere til: »*Husk venligst, at Deres museum nu er et af de store og rige, som kræver en faguddannet mands hele arbejdsdag, hvis ikke Deres indsats skal have været halvt forgæves.*«

Riismøller fik ret i, at den nye lov var med til at sikre museernes fremtid. Allerede i 1963 kunne man konstatere, at der var sket en tredobling af de kommunale driftstilskud og næsten en tidobling af statstilskuddet. Riismøllers brev er dateret: Lysebu, Voksenkollen, Oslo 5. februar 1957. Trods sin kritik slutter han sit brev således:

»*Kære herr Hald, De ved godt, at De er en af de kolleger og mestre, jeg har som forbilleder for alt mit virke. Mine unge medhjælpere må finde sig i at høre om H. P. Hansen, Peter Holm, Jens Raben, Holger Friis og Dem som de mænd, vi andre må og skal lære af, om det skal gå os vel, og vort arbejde skal blive hæderligt. De må derfor ikke blive vred på mig, fordi jeg i dag opponerer mod Deres tilslutning til Worsaae-kampagnen. De vil forstå, at det sker ud fra de oprigtigste motiver.*

med følgende ord: *»Har De nogensinde tænkt over, hvilken sum af erfaringer sanket ned gennem tiderne og af mange slægtled, der er samlet sammen i vort værktøj.«*

Hvor slavisk manuskripterne er fulgt, kan vi ikke vide i dag. Som erfaren lærer og med øget faglig indsigt har han sikkert efterhånden frigjort sig af manuskriptet. Men det faglige grundlag skulle være i orden – Hald førte ikke løs tale! Mon ikke også han har haft en flintøkse med, da han skulle holde sit foredrag om øksens betydning. Vi ved, at han allerede i 1917 brugte lysbilleder som ledsagelse til et foredrag i ungdomsforeningen i Tingstrup.

Efter Halds død i 1958 skrev en anden pioner i Thys lokalhistorie, Torsten Balle, i Historisk Årbog samme år:

»Det viste sig snart og blev mere og mere klart med tiden, at Hald var en mesterlig museumsleder. Hans levende interesse for fortiden var forbundet med en overlegen begavelse, en kolossal arbejdsevne og en aldrig svigtende ordenssans.« Halds indlevelse og formidlings-evne betones, og her hedder det: *»Enhver ny ting blev betragtet og befølt længe og kærligt. Det var, som han talte med dem og fik dem til at fortælle.«*

Torsten Balle slutter sin nekrolog med disse ord: *»For sine fortjenester blev han hædret med ridderkorset og fortjenstmedaljen. Han var højt æret, anset og afholdt i by og på land her i Ty og af museumsfolk og historikere ud over landets grænser for sin virksomhed og for sine rige menneskelige egenskaber. Derfor føles hans død trods hans høje alder som et smerteligt tab. – Æret være hans minde.«*

P. L. Halds minde er bl.a. bevaret i et vejnavn og på en mindesten. I 1960 fik museet meddelelse fra byrådet om, at en nyanlagt vej ville få navnet P. L. Halds Vej. Fire år senere modtog man et brev fra Thyboforeningens formand i København, Harald Lunde, der

orienterede om, at foreningen ønskede at bestille en mindesten opsat ved museet. I brevet, dateret 21. april 1964, skriver han: *»Jeg vil ile med at fortælle, det bliver jo ikke nogen stor og prangende sten, vi vil rejse, men det ville jo heller ikke være i Halds ånd, Hald var jo en beskeden mand.«*

Mindestenens afsløring fandt sted 3. juli, på 6-årsdagen for Halds død. Det var en fredag aften, og mange af Halds gamle venner og elever slog kreds om stenen, der var anbragt syd for museet, nogle få meter fra den nuværende placering. Thyboforeningens formand hyldede Hald og nedlagde krans, og der var desuden tale af museets formand, J. J. Lustrup. På familiens vegne takkede P. L. Halds søn, dr. pharm. Jens Hald.

Den spæde start

»Hvem der oprindeligt har fået ideen om et museum, er jeg ikke klar over,« skrev P. L. Hald i 1953 i Thisted Amts Tidende og føjede til: *»Men det var ligesom den lå i luften. I sommeren 1898 var der afholdt en landbrugsudstilling, og ved denne lejlighed var det lykkedes daværende lærer ved Borgerskolen R. J. Rose ved et ihærdigt arbejde at få samlet en stor samling af gamle landbrugsredskaber samt prøver på gammelt husgeråd. Samlingen af disse sager var så stor og betydelig, at den næsten dominerede tingene fra den nyere tid.«*

Store dele af de gamle sager blev efter udstillingen sendt til Folkemuseet i København og det nyoprettede Landbrugsmuseum i Lyngby. Omtrent 50 museumsnumre vendte dog tilbage til Thisted i 1949. Men hjælplovene mistede Thy for altid!

Selv om behovet for et museum var udtalt i 1898, så var der først i 1903, der kom skub i museumssagen. På et møde i Thisted Håndværkerforening 6. juli 1903 blev det besluttet at oprette Historisk Samfund for Thy og Han-

Kunstdrejer C. K. Bunch, formand for museets bestyrelse 1933-38.

herred med henblik på at oprette et museum. Den stiftende generalforsamling blev afholdt 10. august samme år. Det var især frk. Zangenberg, der gav stødet til afholdelse af det første møde. Hun opholdt sig på dette tidspunkt i Thisted, og en del af hendes private samling var bragt hertil fra Aalborg og udstillet under mødet i Håndværkerforeningen i Vestergade, nu Løveapoteket.

Frøken Augusta Zangenberg var en usædvanlig dame. Hendes far var stadsmusikant i Thisted, men han døde allerede i 1849, kun tre år efter datterens fødsel. Som voksen ernærede hun sig som danselærer med det meste af Nordjylland som arbejdsområde. Hendes store passion var arkæologi, og hun hyrede folk til at frigrave oldtidsanlæg. Om frk. Zangenbergs og andre kvinders betydning for

museet henvises til Mette Fastrups artikel her i årbogen 2001.

At Augusta var en farverig person, afslørede P. L. Hald over for avisen ved jubilæet i 1953. Han spadserede engang sammen med hende over havnepladsen, og pludselig stødte hun til noget med foden. Hun bøjede sig, og snart stod hun med en nydelig pilespids af flint i hånden. Da Hald omtalte det over for læge Kjær i Hurup, viste det sig, at han havde oplevet akkurat det samme. Og som Hald lidt sarkastisk tilføjer: »Vi fandt så ud af, at frøkenen altid gik med en lille pilespids, som hun optrådte med ved passende lejligheder.«

I 1903 var der allerede flere museer i provinsen. Morslands Historiske Museum blev f.eks. oprettet 1901. Nyt var det imidlertid at stifte et historisk samfund for at få oprettet et museum. Således var der kun et historisk samfund i Ribe, da Historisk Samfund for Thy og Vester Han Herred blev oprettet. Måske var det lidt af en tilfældighed, at museet blev undfanget på denne måde, men det understreger, at det var et folkeligt projekt. Og den folkelige interesse for historie blev på dette tidspunkt i høj grad båret frem af lærere, ikke mindst på landet. I den første bestyrelse var ikke mindre end fire lærere samt forstander Peder Hansen, Thylands Højskole i Hundborg. Det var gået, som Christen Kold havde ønsket det, at degnen skulle være bondens hoved og ikke præstens hale!

Redaktør M. Aaberg blev den første formand. Han blev redaktør af Thisted Amts Tidende i 1883, året efter avisens oprettelse. Mest kendt er han nok som Thistedes borgmester 1917-25. Om Aabergs betydning for museet skrev Historisk Årbog 1934 i sin nekrolog: »Da Museet under Historisk Samfunds ledelse var vokset sig så stort, at det for det fremtidige arbejdes skyld blev omdannet til en selvvejende institution, ledede redaktør Aaberg også dets administrative arbejde som formand og

kasserer, og særlig museet vil for fremtiden være ham taknemlig, ikke blot for den person-lige indsats, han har ydet gennem sit arbejde, men også for den pengegave, han efterlod det.»

Efter Aabergs død i 1933 blev det tætte forhold mellem museum og lokalavisen videreført, først af redaktør Jesper Jørgensen Lustrup og dernæst af redaktionschef Jørgen Miltersen.

Med i den første bestyrelse var kunstdrejer C. K. Bunch. Det skulle få betydning, at både han og Aaberg havde tæt tilknytning til Thisted Håndværkerforening. Aaberg sad i dens bestyrelse 1890-1919 og var i mange år kasserer – i 1919 blev han udnævnt til æresmedlem! Bunch kom i Håndværkerforeningens bestyrelse i 1887, og i perioden 1900-1922 var han formand, altså netop da man skulle skaffe lokale til et museum. I foreningens jubilæumsskrift fra 1927 hedder det, at Bunch med *»sin rolige og besindige optræden altid forstod at klare skærene og bringe de forskellige sager til en heldig afslutning.»*

At de første møder blev holdt i Håndværkerforeningens sal, var altså ikke nogen tilfældighed. Historisk Samfund havde så at sige fra starten foden indenfor i Håndværkerforeningen. Da der skulle skaffes rum til et museum, havde foreningen også en løsning. Der var plads i kælderen på Teknisk Skole, som foreningen lod opføre i sommeren 1901 efter tegning af arkitekt Olivarius i Randers.

P. L. Hald gik med til mødet i Håndværkerforeningen på opfordring af sin skoleleder, Graves Nørgaard. *»Jeg havde ingen anelse om, at jeg ville komme ud for noget, der skulle få så vidtrækkende følger for mig,«* fortalte han 50 år senere til avisen. Som nyansat lærer havde Hald fået i opdrag at skaffe orden i skolesamlingen. I løbet af et års tid fik han samlingen bragt i orden og anskaffet et nyt skab til den. Nørgaard havde set mulighederne i Hald, heldigvis! Måske havde han

også set mulighederne i kælderen på Teknisk Skole – Nørgaard var leder af skolen fra oprettelsen i 1869 og frem til 1901.

Et kælderrum på Teknisk Skole

»Det var et kælderrum, og der var skabe hele vejen rundt, mørkt var det.» Sådan huskede Helge Hald forholdene, som han oplevede dem i sin tidlige barndom i kælderen på Teknisk Skole i Kr. Koldsgade. Mere lyst var det uden tvivl i skolens seks klasseværelser, sal, lærerværelse, portnerbolig m.m. A. Chr. Andersen var leder af skolen fra 1901 og til sin død 1911. Han var lærer i tegning og en habil kunstmaler. Hans navn er i dag bindeleddet mellem Teknisk Skole og museet, idet nogle af hans værker findes på museet. Mest kendt er hans dygtigt udførte kopi af Ernst Josephsons berømte maleri af J. P. Jacobsen.

Museets begyndelse var yderst beskeden, fortalte P. L. Hald til avisen 1953: *»Vi fik overladt noget af den plads, hvor der nu er bageri. Nogle kasserede skoleborde blev til udstillingsborde. Mange årgange af elever havde ridset navne i dem og tegnet på dem, så særligt kunne var de ikke.»*

Samme år skrev Hald i en avisartikel: *»Hovedsagelig drejede indsamlingen sig til at begynde med mest om oldsager. Mange store og gode fund var solgt til private opkøbere, og det hed sig, at der var ikke stort mere tilbage. En dansk-amerikaner, der oprindeligt var fra Thy, gjorde på denne tid store indkøb. Jeg havde lejlighed til at se en del af hans erhvervelser, og det kan ikke nægtes, at mit mod på at indsamle oldsager blev betydelig mindsket, men heldigvis, også det kom man over, og de senere erhvervelser overtraf alle forventninger.»*

Oldsagerne kom dog snart i anden række. Det strømmede ind med gammelt husgeråd og redskaber fra stuer og stalde. På et bestyrelsesmøde i september 1904 *»gaves hr. lærer*

I de to bygninger til højre i billedet begyndte museet sin udstillingsvirksomhed. Man åbnede i 1905 i Teknisk Skole, og i bygningen længst til højre, Skolegade 9, havde Thisted Museum til huse 1917-39. Postkort ca. 1910-14.

P. L. Hald bemyndigelse til at anvende indtil 200 kr. på tilvejebringelse af montrer og skabe, så man til næste sommer kan begynde at gøre museet tilgængeligt for hvermand.»

Denne målsætning blev overholdt. 1905 var året, da man for første gang kunne gå på museum i Thy. Første åbningsdag var markedsdagen, onsdag den 7. juni fra kl. 13-14. En notits i avisen gør opmærksom på begivenheden, men ellers går man i gang uden de store armsving.

På generalforsamlingen i juni 1908 på museet kunne man præsentere frk. Augusta Zangenbergs samling opstillet i skabe og montrer. Hun var selv til stede, og formanden bragte hende en hjertelig tak (de tilstedeværende gav deres tilslutning hertil ved at rejse sig). Endelig vedtog man enstemmigt at optage frk. Zangenberg som æresmedlem.

»Gaven« var dog ikke gratis for museet, idet hun modtog 800 kr. som godtgørelse for udgifter ved erhvervelsen. Hald skriver i Thisted Amts Tidende 11/8 53:

»Et lån blev optaget, og vi sled i adskillige år for at få det betalt. Men hvad fik vi så? En række fund og indsamlinger fra Vendsyssel og Himmerland, men kun ganske lidt fra selve Thy. Hun var ganske vist født i Thisted, men størstedelen af hendes virksomhed faldt i Østjylland. Nå, samlingen gjorde jo indtryk, for der var mange gode ting i den, og den kom i virkeligheden til at virke som reklame og gjorde på den måde god nytte.»

Sansen for reklameværdi er altså ikke et nyt begreb. Reklame fik museet også, da Kong Frederik d. 8. besøgte Thy 6. august 1908. Nu var museet kommet så vidt, at man dristede sig til at vise samlingen frem for

kongen. Som P. L. Hald selv har formuleret det: »Han var en overordentlig elskværdig mand, der udtalte sin anerkendelse af det foreløbige resultat.«

Kongebesøget huskes dog nok især for turen til Vorupør, hvor kongen skulle tage molebyggeriet i øjesyn. Med hjælp fra ingeniøren ved byggeriet blev der samlet 17 automobiler til en veritabel kortegekørsel. Så mange biler på én gang havde ingen øjne i Thy tidligere skuet! Men katastrofalt nok fik kongens bil motorstop kort før Hundborg, noget den urene benzin fik skylden for. Kongeparret nåede dog frem til molen, hvor der var bygget en æresport op over to motorbåde.

P. L. Hald var altid omhyggelig med at nævne sin »hjælper«, som han kaldte dem, der som oftes var rekrutteret fra bestyrelsen. Da han skulle gøre status i 1953, fremhævede han fra museets begyndelse tre lærere: Sodborg, Vesløs, Ditlevsen fra Elsted og Tilly,

Hørsted. Lidt senere fik han også hjælp af lærer Sortfeldt, Skjoldborg og lægerne Wilhelm Kjær, Hurup og Peder E. Toft, Vestervig. På ledelsesplan nævnes de to formænd, redaktør Aaberg og kunstdrejer Bunch. Og så nævner Hald overretssagfører Billeskov Jansen, som han betegner som den tredje mand: »Han blev hurtigt et interesseret medlem, der ikke alene var ivrig efter at skaffe museet gode erhvervelser, men som særlig interesserede sig for egnens gamle historie, særlig middelalderen.«

Samlingen fortsatte med at vokse. I løbet af en halv snes år var kælderen fyldt og mindede ifølge Hald mest om et lager eller et pulterkammer. Behovet for mere plads var påtrængende, og lige fra starten har det selvfølgelig været ønsket, at museet kunne blive herre i eget hus. Muligheden bød sig i 1914, så at sige lige henne på hjørnet – med adressen Skolegade 9.

Historisk Samfund
for Thy og Hanneherred.

Den nu tilveiebragte Samling af Oldsager m. m., som har Plads i Teknisk Skole i Thisted, staaer herefter gratis aaben for Besøgende hver Onsdag Efterm. fra Kl. 1—2, første Gang Onsdag den 7de ds. (Markedsdagen). Hvem der til andre Tider maatte ønske Afgang til Samlingen, bedes forud melde dette til Forstanderen, Lærer P. L. Hald. — For Besøg udenfor den ugentlige Nabningsdag betales 35 Ore pro persona.

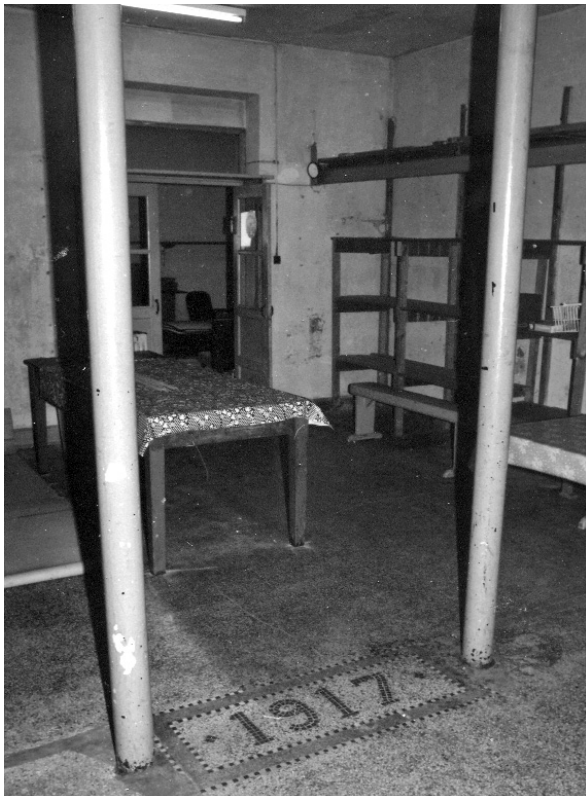
Skoler fra Landet have gratis Afgang, men der maa forud gives Meddelelse til Forstanderen om deres Komme.

Sådan blev folk i avisen gjort opmærksom på, at de for første gang kunne besøge museet 7. juni 1905.

Skolegade 9

Det var lærer Rasmus Jørgensen Rose, der i 1898 stod for den første store museumsudstilling i Thy – den på Frederikstov, hvorom avisen skrev: »Udstillingen af avlsredskaber fra vore forfædres tid er langt mere righoldig end udstillingen af moderne redskaber.« Som bekendt er et museum tempel for de ni musier, så mon ikke Kleio, historiens muse, har haft en skæbnetråd med i spillet, så netop lærer Roses hus kunne blive Thys første museumsbygning.

Lærer Rose stiftede i 1878 Husflidsskolen og 1886 Sløjds skolen. I 1888 byggede han huset, som senere fik den officielle adresse Skolegade 9. Efter hans død i 1908 blev enkefru Henriette Marie Rose boende, og da hun døde seks år senere, betænkte Historisk Samfund sig ikke på at erhverve bygningen – skødet blev tinglæst 12. januar 1915. Købesum-

Gæsterne skulle gå hen over åbningsåret 1917, når de trådte ind mellem søjlerne for at aflægge museet et besøg i Skolegade 9. I dag har Blå Kors genbrugsforretning i huset, og årstallet skjuler sig under et gulvtæppe. Fotografiet er fra 1986.

men var 10.000 kr. Et lån på 8.000 kr. overtages, og kontant betales 2.000 kr.

Huset var velegnet, fordi stueetagen havde to store lokaler, der blev benyttet til sløjd- og husflidsskole. De blev brugt af Borgerskolen til sløjdundervisning, og derfor kunne man ikke straks benytte dem. Hald flyttede ind i lejligheden på 1. sal, mod at han betalte renterne af lånet i huset, 400 kr. om året.

For at opnå statsstøtte måtte museet udskilles fra Historisk Samfund. På generalforsamling i juni 1915 vedtog Historisk Samfund, at museet herefter skal være en selvstændig institution, der fører sit eget regnskab. Desuden vedtog man »at indgå til ministeriet med andragende om statsbidrag«. På endnu en

generalforsamling i juli samme år overlod Historisk Samfund den købte ejendom samt alle samlinger til museet som selvejende institution, så snart statstilskuddet var opnået.

I september 1915 forligger der brevveksling om statsanerkendelse med Sophus Müller, Nationalmuseet. Efter at have fået svar på nogle praktiske og økonomiske spørgsmål meddeler Sophus Müller, at han vil anbefale en bevilling på 500 kr. Om hans medvirken sagde Hald til avisen i 1953: »Direktøren for Nationalmuseet, dr. Sophus Müller, blev en god mand for museet i Thisted. Han besøgte det flere gange og gav gode råd, og endelig anbefalede han museet, så det opnåede statsstøtte.«

Ministeriet kræver dog, at museets love ændres, så det fremover er ministeriet, der skal godkende fremtidige valg af bestyrelsesmedlemmer. Den ønskede ændring bliver vedtaget på en generalforsamling allerede i februar 1916. Statsanerkendelsen faldt på plads i 1917, og fra 1918 og i mange år frem var statstilskuddet 450 kr. om året.

Den unge arkitekt Jens Foged udarbejdede i oktober 1916 et overslag over udgifterne til en ombygning. Prisen viste sig dog ikke at holde, bl.a. var alle gulvene i stueetagen ødelagt af svamp. Det lykkedes at få statstilskud til ombygning og indretning af lokalerne, og i 1917 gik håndværkerne i gang. Om sommeren rykkede museet ind i den underste etage. Det var på høje tid! Teknisk Skole blev overdraget 10. bataljon som kaserne i efteråret 1917 – museet skulle altså under alle omstændigheder have været flyttet.

Søndag eftermiddag 9. september 1917 åbnedes museet i sin nye skikkelse »i overværelse af over 100 besøgende herrer og damer.« Det blev meddelt, at ombygningen var blevet ca. 3.000 kr. dyrere end påregnet – i alt ca. 8.000 kr. Museet var opdelt i to rum, begge store og lyse. I salen til gaden var udstillet sager fra de

sidste århundreder, i salen til gården de egentlige oldsager. Foruden stueetagen benyttedes to kælderlokaler.

Allerede i 1917 udarbejdes der en vejledning til museet, og i Historisk Årbog samme år gennemgår Hald samlingen minutløst. I alt er der 12 skabe med oldsager og fire med kulturhistoriske ting. Selv om denne fordeling var afhængig af, hvad folk afleverede, så afspejlede den vel også Halds store interesse for oldtiden. Selv var han dog klar over, at de fleste besøgende ikke har »den umiddelbare interesse og forståelse af samlingen af oldsager af flint«. Større er interessen for den kulturhistoriske samling, »til hvis forståelse man møder med større forudsætninger, fordi disse ting tilhører en nærmere liggende fortid, som man ikke føler sig så fremmed overfor.«

Selv pladsen over skabene blev udnyttet. Således kunne gæsterne over skab 14 finde byens og borgervæbningens trommer. Den kloge kone Stine Kusks agestol var også kommet på museum. Der var gratis adgang onsdag kl. 13-14, søndag kl. 13-14 om vinteren og kl. 14-15 om sommeren. »Museet er nu

ude over børnesygdommene,« hedder det stolt i 1917.

I 1918 tegnes en forsikring på indboet. Selve samlingen sættes til 30.000 kr., mens inventaret forsikres for 5.750 kr. – foruden montrer er det bl.a. et fotografiapparat med tilbehør til 200 kr. og bøger for 2.000 kr. I 1939 fornys forsikringen med mere end en fordobling til 78.300 kr. Samlingen vurderes til 65.000 kr. – der er kommet endnu fire skabe og fire montrer, og bogsamlingens værdi er fordoblet.

Historisk Samfunds 25 års jubilæum omtales 1928 i avisen som »25 års jubilæet for Thisted Museum«. Begivenheden blev markeret på Hotel Phønix. Man startede med at synge »Over Thylands rige Agre«, som var skrevet til lejligheden af maskintrykker M. Jensen. Lærer Sodborg, Vesløs, høstede derefter bifald for et foredrag om Krejlerliv på Limfjorden. Efter foredraget læste løjtnant Hansen skildringer fra Thy, og Hald viste lysbilleder fra Thy og Hanherred. Aaberg oplyste, at man havde ønsket at give Hald »en opmærksomhed for hans arbejde«. Da han blev

Mandag d. 11 Marts 1935 gav Grasserer
N. L. Spangberg anerkendelse for museets Foremand, Kunstdejs
& Prinses og museets leder P. L. Hald, Tolsager anerkendelse
at ville skænke sin ihædede Ejendomme, Tingning
og Havn, i Jomfruenegade til Museet for Thy og
V. Han Herred efter sin Død.

Mandag d. 11 Marts 1935.
P. L. Hald.

P. L. Halds indførelse i protokollen efter det vigtige møde med N. L. Spangberg.

spurgt, sagde han imidlertid, at han ikke ville have noget – men bygningen trængte til maling! Og sådan blev det.

Der var dog udgifter til andet end maling. I 1928 blev der lavet tegning til et centralvarmeanlæg, og af forsikringen i 1931 fremgår det, at der er et varmeanlæg med to kedler. Desuden var der i huset et badekar og en gruekedel. I 1935 lavede Jens Foged tegning til indretning af to vandklosetter.

Redaktør Aaberg tog sig især af pengesagerne. Umiddelbart før sin død i november 1933 skænkede han museet 6.000 kr., hvoraf de 4.000 kr. skulle bruges i et byggefond. Han var kendt som en handlingens mand, og unødigt forhaling af sager var ham imod. Af samme grund havde han ikke spildt unødigt krudt på formaliteter vedrørende museet. Det er således først i 1934, at Historisk Samfund overdrager skødet på huset i Skolegade til museet – om det var en forglemmelse, står hen i det uvisse! Måske har skødet ligget i en bunke på Billeskov Jansens kontor.

På den tid blev der også råd til en ny protokol, og først nu føres en selvstændig forhandlingsprotokol for museet. Her har P. L. Hald indført denne vigtige meddelelse:

»Mandag d. 11. marts 1935 gav grosserer N. L. Spangberg over for museets formand kunstdrejer Bunch og museets leder P. L. Hald tilsagn om at ville skænke sin iboende ejendom, bygning og have, i Jernbanegade til Museet for Thy og Vester Han Herred efter sin død.«

N. L. Spangberg

Niels Lauridsen Spangberg blev født 1859 i Ydby, hvor faderen var skrædder. Han blev udlært købmand i Thisted, og i 1895 startede han som grosserer med eget kaffebrænderi. I de næste 40 år oparbejdede han en indbringende virksomhed. Mens Spangberg levede, skænkede han betydelige beløb til sin hjemby

– bl.a. til en administrations-bygning på Ny-torv.

Det var ikke mindst kunstdrejer Bunchs kontakt med grosserereren, der fik denne til at testamentere sit hus til museet. Spangberg havde boet i huset siden dets opførelse 1924, siden 1929 som enkemand. Villaens byggegrund var en del af haven til Brinkmanns købmandsgård, der lå på Store Torv. Købesummen var 32.000 kr. – købekontrakten er fra december 1922, og skødet er udfærdiget i august 1923. Det blev nedfældet, at køberen gennem sælgeres gård har ret til *»kørsel og færdsel fra og til parcellen i anledning af transport af gødning og affald m.v.«*

Da Spangberg i 1935 gav tilsagn om, at han ville testamentere sit hus til museet, blev Nationalmuseet bedt om en vurdering af husets egnethed som museum. Chr. Axel Jensen svarer, at *»den efter tegningen at dømme er udmærket egnet til formålet. Når man tager i betragtning, at den er opført som privatbolig, forbavses man over, hvor godt det hele passer – både det ydre, vinduesformatet, rumhøjden og gulvarealerne.«* Han kommer derefter med konkrete forslag til indretningen og slutter: *»De bedste hilsner, også til arkitekt Foged. Det skulle glæde mig, om han kunne komme til arbejde med museumsplanerne.«*

Det kom han! Jens Foged havde selv tegnet huset, så han var selvskreven til at følge det på vej. Han kom i øvrigt ind i museets bestyrelse i 1937, da Billeskov Jansen rejste fra byen.

Om huset skriver J. J. Lustrup i Landet Mod Nordvest: *»Ejendommen, der er en af de smukkeste og bedst beliggende i Thisted, var gældfri og stod grosserereren i over 100.000 kr. Den blev overtaget af museumsbestyrelsen i sommeren 1939 efter grosserer Spangberg døde 4. juni 1939.«*

Huset var sat til 50.000 kr. i ejendoms-skyld, og i 1939 var det forsikret for godt 76.000 kr. Når man så lægger prisen for byg-

gegrunden til, så står Lustrups værdiansættelse til troende. Det var mange penge dengang, hvor man kunne købe et helt kilo Spangbergs Kaffe for omkring 4 kr. Dertil kommer, at der efter udbetaling til slægtninge og vedligeholdelse af gravsted blev testamenteret 335.000 kr. til kulturelle, uddannelsesmæssige og filantropiske formål. Heraf fik museet 30.000 kr. i obligationer.

I Spangbergs testamente fremgår det: *»Endvidere skænker jeg til Thisted Musæum hele den mig tilhørende malerisamling, men dog kun på betingelse af at samlingen anbringes i en tilstrækkelig stor tilbygning til museets fremtidige ejendom, min nuværende ejendom.«*

Efter råd fra direktør Svane, Statens Museum for Kunst, vedtog bestyrelsen 25/9 39 ikke at modtage malerisamlingen. Skammeligt, må vi sige i dag, ikke mindst når man tænker på, at der allerede lå planer for en tilbygning, som Spangberg selv havde skænket penge til (obligationerne). Med disse planer in mente kunne man sikkert have sikret sig malerierne, selv om de på længere sigt ikke alle kunne være permanent udstillet. Men kunst fra andegården passede sig ikke for en Svane, som H. C. Andersen kunne have udtrykt det.

Fra 1. september 1939 lukkes museet for at forberede flytning. Samme dag skrives slutseddel, hvor købmand S. Krogh Nielsen køber ejendommen i Skolegade for 20.500 kr. (11.000 kontant). Sidste læs blev flyttet 9. december (med undtagelse af avisens gamle trykpresse, som i mange år var en tung byrde at slæbe på).

Med henblik på de nye og større forhold ansøges i november 1939 om et forhøjet statstilskud. Det havde i en årrække været 450 kr., mens de lokale tilskud i 1939 var på 1450 kr. Ansøgningen resulterede i, at statens tilskud blev omtrent tredoblet, ligesom byrå-

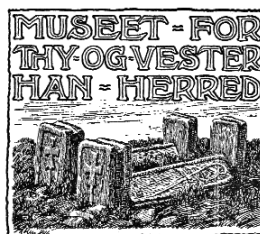
det fordoblede sit årlige bidrag fra 500 til 1000 kr. Desuden var der tilskud fra amtet og enkelte landkommuner. Ti år senere, i finansåret 1949/50, forhøjes statstilskuddet fra 1300 kr. til 2600 kr.

Efter Spangbergs død kunne thyboerne i øvrigt fortsætte med at købe Spangbergs Kaffe. Firmaet kom på andre hænder – først Frosthølm i mange år – og flyttede senere til Nordvest Kaffe i Nykøbing og derfra til Vesta Kafferisteri i Skive, der var ejet af Peter Larsens Kaffe i Viborg. Nu er produktionen flyttet til Viborg. Her oplyser Kaj Bertelsen, at der i 2005 sælges 1 ton Spangbergs Kaffe om måneden i Thy. Han betyder, at der ikke er ændret på hverken brænding eller sammensætning – ikke så meget som en bønne!

Jernbanegade 4

Det er et stort arbejde at flytte et museum! Man kan ikke bare smide ting ud, der står i vejen, og en vis orden midt i roderiet er påkrævet. Social-Demokraten skrev, at museumsforstander Hald var helt udaset efter det mægtige arbejde med at flytte de mange ting. Til avisen sagde han bl.a.:

»Havde jeg været klar over, hvilket arbejde det var, så turde jeg aldrig have gået i gang med det. Der skete bl.a. det uheld, at hele stenaldersamlingen kom i uorden og lå i et forfærdeligt roderi. Det tog al min tid i to måneder at få disse stenredskaber sorteret og anbragt på de rette pladser.«

Adgangskort 1941

— 1 KR. —

for:

Kortet er personligt.

Bispegraven i Sjørring blev en tid også brugt som brevhoved.

Indvielsen af det nye museum foregik søndag 8. september 1940. Dagen efter var åbningen forsidestof i den lokale presse. Tiden var ikke til fest, og man kunne læse, at indvielsen foregik under stilfærdige former. Hald opridsede museets historie og mindedes Spangberg. Formanden for Historisk Samsfund, læge Toft, hyldede Hald og rettede en tak til Helge Hald og frk. Gjødesen for deres hjælp med flytningen. Der var også indlæg af sagfører Bjerregaard, amtsfuldmægtig Andersen, redaktør Lustrup, lærer Jacobsen, Øslø, og skoleinspektør Larsen. Til slut sang man en sang forfattet til lejligheden af togfører Svalgaard. Sangen blev hilst med bifald. Efter en gennemgang af museet samledes man til kaffe på Hotel Royal.

I det nye museum hæftede man sig ved, at J. P. Jacobsen havde fået sin egen mindeafdeling. Dengang var den placeret i stueetagen –

mod nordvest med kig til graven. Grundlaget for samlingen af J. P. Jacobsens ting blev skabt af hans bror, William Jacobsen, der døde 1939. Senere er der også indkommet ting fra hans søsters efterkommere.

I maj 1941 var man kommet så vidt, at der forelå en vejledning til de besøgende, og frk. Harkjær var antaget som kustode. Til det nyindrettede museum ville det selvfølgelig være godt med et trækplaster, og i 1941 bestilte man fire kopier af de berømte guldbåde, som i 1885 blev fundet i Nors. P. L. Hald nåede akkurat at opleve, at to af kopierne i 1958 blev udlånt til verdensudstilling i Bruxelles! I forbindelse med en nyordning af oldtidsudstillingen i 1987 fik man fem af de originale guldbåde deponeret fra Nationalmuseet.

Det første års besøgstal (fra åbning til 1. november 1941) var på i alt 1236. Cirka halvdelen var grupper: fem klasser fra Borgerskolen,

Sådan blev det nye museum i Jernbanegade præsenteret i Landet mod Nordvest II (1947).

»Interiør fra de nye museumslokaler«. Sådan præsenteres billedet i *Landet mod Nordvest II* (1947). Respektfuldt er der ophængt et portræt af husets tidligere ejer, N. L. Spangberg. Passende nok er han placeret i samlingen med mønter, pengesedler, porcelæn og sølvtøj. I dag er det udstillingslokale for jernalderen.

seks klasser fra Realskolen, ti klasser fra omegnens skoler samt Socialdemokratisk Kvindeforening. Grupper kunne også kombinere besøget med et foredrag, og det benyttede K.U. sig af tre gange og lærerforeningen to gange. Af almindelige besøg i åbningstiden var der 594 (af disse 115 fra den tyske værnemagt).

»Historiens mest gigantiske opslidnings-slag er nu i fuld gang på østfronten« kan man læse på forsiden af *Thisted Amts Tidende* 11. august 1943. Side to er næsten fyldt med en omtale af »Historisk Samfund og Thisted Museums 40 års jubilæum«. Man startede på museet, og derefter var der jubilæumsfrokost på Hotel Royal. Borgmester Bjerregaard sagde bl.a.: »Thisted Byråd har støttet museet gennem mange år, og nu er tilskuddet vokset til 1000 kr. Det er måske for lidt i forhold til den betydning, museet har for byen og egnen, men vi er jo ikke særlig velhavende. Byrådet har ikke sendt nogen

blomst til museet i dag, fordi museumshaven jo er fyldt med blomster, men jeg kan meddele, at byrådet har vedtaget at bevilge museet en gave på 500 kr. i dagens anledning. (Bifald!)«

Besættelsen

Besættelsestidens store brændselspriser kom til at belaste økonomien. Til Fordelingskontoret i Direktoratet for Vareforsyning oplyser Hald, at brændselsforbruget 1/10 1939-1/5 1940 havde været 13 tons cinders. På anden vis mærkede man også krigen, idet der i maj 1941 kom påbud fra politimesteren om ansættelse af to husvagter i tilfælde af luftalarm samt anskaffelse af to gasmasker og armbind.

Personligt var P. L. Hald som museumsleder i tyskernes søgelys. Han modtog således indbydelse til kammermusikaften tirsdag 28.

oktober 1941 på den tyske søflyverstation i Dragsbæk. Til sine danske gæster stillede kommandanten bus til rådighed med afgang kl. 20 og 20.15 – »Abfahrt Parkplatz gegenüber Hotel Royal«. Før indbydelsen blev gemt til eftertiden, skrev P. L. Hald for en sikkerheds skyld med blyant nederst: *»Tog ikke mod indbydelsen.«*

Som det fremgik af statistikken, besøgte tyskerne museet. Til Kristeligt Dagblad fortalte Hald i 1953: *»Under besættelsen havde vi den overraskende oplevelse, at en tysk oberst mødte op for at se mindestuen, og da han nåede frem til døren, slog han hælene sammen og gjorde stram honnør, før han trådte ind. Han citerede J. P. Jacobsen indgående. En anden tysk officer mødte op flere lørdage med ti soldater, som skulle se stuen. Deres kendskab til J. P. Jacobsen og Christen Kold var forbløffende.«*

Ved jubilæet i 1953 fortalte amtmand Egedorf, at Hald var med til at redde gravhøjene ved Vester Vandet skole. Tyskerne ville have ødelagt dem med deres byggeri, og som amtmanden udtrykte det: *»Det var Hald, der som repræsentant for »Det kgl. danske Nationalmuseum« tog sejren hjem.«* Hald kommenterede amtmandens oplysning og sagde: *»Jeg husker også episoden fra Besættelsen. Bagefter blev jeg inviteret med tyskerne til Klitmøller, hvor jeg var inde i en stor sal og sad under et billede af Hitler, som jeg dog ikke blev præsenteret for (munterhed), men jeg fik et stort glas portvin og en meget god cigar.«*

Efterkrigstiden

Vand i kælderen var et problem i Spangbergs villa. I november 1945 oplyser protokollen, at der er lavet udløb fra kirkegården, så der ikke mere risikeres oversvømmelse af kælderen under stærkt regnskyl. Det klarede dog ikke alle problemer. Da Jørgen Miltersen i 1969

afløste J. J. Lustrup som formand, fik han gang på gang indskærpet af den gamle formand: Sørg for at holde tagrenderne rene! Få is og sne væk i tide, så vandet ikke løber ind, når tøvejret kommer!

I sin efterhånden høje alder havde P. L. Hald selvfølgelig øjnene rettet mod fremtiden. I juni 1946 hedder det i museets protokol: *»Endvidere vedtages at rette henvendelse til skolekommissionen om, at der ved ansættelse af adjunkter ved gymnasiet foretrækkes en mand med interesse for arkæologi.«*

Om henvendelsen har haft nogen virkning, er vel tvivlsomt. Men i det mindste fremsatte adjunkt Frida Madsen i 1948 et ønske om en instruktiv stenaldersamling til gymnasiet. Hun modtog i juni et antal på 45 numre fra frk. Zangenbergs samling, der som tidligere nævnt ikke havde så høj kurs hos Hald. Frida Madsen var med fra gymnasiets start i 1947 og rejste i 1955 til Århus Katedralskole. Hun underviste i dansk, oldtidskundskab og histo-

Efterhånden tvang alderen P. L. Hald til at klare de arkæologiske udgravninger siddende på en stol. Her 1954 på Christianseje i Tilsted. Knælende ses til venstre kustode Helene Pedersen og i midten frk. Gjødese.

På Nationalmuseets udstilling »Fra danske Museer« i oktober 1954 var følgende udvalgt fra Thisted:

Pilespids (Vust) – tyndnakket økse af flint (Thisted Stadion) – økse af grønsten (Agger) – ragekniv og pincet af bronze (Visby) – to armringe af bronze – bøjlenål af bronze – terrin af tin – daldøsspil – brudevers fra 1826.

rie og blev ved sin afrejse takket for sit »djærve arbejde« i skolen.

Der er den krølle på historien, at rektor Finn Jorsal mødte op med kassen ved den reception, som i 2003 blev afholdt, da Jytte Nielsen tiltrådte som leder af museet. Ingen på gymnasiet kendte noget til forhistorien, men han følte, at kassen hørte hjemme på museet, så værsgo! En efterfølgende undersøgelse viste, at han havde ret. P. L. Hald havde omhyggeligt indført hver enkelt genstand i protokollen, hvor Frida Madsen havde kvitteret for modtagelsen.

50-året i 1953 blev i avisen betegnet som et tredobbelt jubilæum: Historisk Samfund, museet og P. L. Hald. Først var der modtagelse på museet kl. 16, hvor mange gratulanter indfandt sig med amtmand og borgmester i spidsen. Om aftenen samledes man på Hotel Royal, hvor der var foredrag af landsarkivar Johan Hvidtfeldt, Viborg, der fortalte om lokalhistoriens betydning. Hald sagde bl.a.: »Jeg er helt flov over al den virak.«

I en beretning fra 1953 oplyser Hald, at samlingen består af ca. 8.000 numre – 5.000 fra oldtid og 3.000 fra historisk tid. Han nævner desuden, at der ikke er foretaget arkæologiske undersøgelser de senere år. I 1953 betalte voksne 50 øre og børn 25 øre i entre. Året efter blev beløbene fordoblet. I de første ti år efter krigen svingede besøgstallet mel-

lem 1500 og 2500 – dertil kom skoleklasser og foreninger.

Tilbygning

Allerede i sommeren 1937 udfærdigede Jens Foged en tegning, der i det væsentlige svarer til den udvidelse, som blev realiseret i 1954. Dog er tegningen fra 1937 forsynet med ovenlysvinduer i taget. Udbygningen krævede plads, og 1. maj 1938 forelå en skrivelse fra Thisted Kirkebestyrelse om, at kirken uden vederlag afstår et stykke af den gamle kirkegård, ca. 33 m².

Efter indflytningen tog man sagen op igen i januar 1942 med henblik på en tilbygning i sommeren 42. Jens Foged fremlagde tegninger og overslag på et udvalgsmøde (ca. 40.000 kr.), og i februar anbefaler Nationalmuseet statsstøtte. H. C. Broholm og Chr. Axel Jensen skriver: »Efter at have gennemgået planerne må vi udtale, at vi finder den foreslåede udvidelse ønskelig, da Thisted Museum afgjort råder over for ringe plads.«

I marts samme år sendes ansøgningen om statstilskud, og samtidig afsendes et brev til

Fra arbejdet med museets tilbygning, december 1953. Stående fra højre: Arbejdsmand Jens Nielsen, murer Karl Sørensen, arbejdsmand Eigil Haller og murer Højbjerg.

den lokale folketingspolitiker, kirkeminister Fibiger. Brevet slutter således: *»Det er i denne anledning, vi beder Dem Herr Minister om at være os behjælpelig og håber på Deres velvillige støtte. Vi har indsendt andragende til undervisningsministeren om at få en bevilling på kr. 20.000 til ovennævnte formål.«*

Fibiger kunne tilsyneladende ikke fremme sagen. Om det er krigens skyld, får stå hen i det uvisse, men 31. juli beder ministeriet om snarest belejligt at tilstille ministeriet en genpart af et brev fra bestyrelsen, da skrivelsen *»er bortkommet i ministeriet«*. I november 1942 kom afslaget fra undervisningsministeriet, der ikke for tiden ser sig i stand til at fremsætte forslag om en finanslovsbevilling. I ti år lå udvidelsesplanerne derefter i dvale.

I juni 1952 kunne Thisted Amts Tidende igen puste liv i byggesagen: *»Museets store ønske er stadig en ny tilbygning. I 28 år har et gammelt bondestuemøblement været pakket sammen og ventet på at kunne opstilles i en egen afdeling af museet.«*

Det er dog først i oktober 1953, at bestyrelsen giver fuld tilslutning til udvidelsen. Forklaringen kan man læse i Thisted Amtsavis 20. okt. 53 – prisstigninger havde gjort det vanskeligt at gennemføre arbejdet, og sidst havde man ventet på materialebevilling. Nu var den imidlertid kommet og arbejdet udbudt i licitation.

1. juni 1954 kunne Thisted Amts Tidende oplyse, at udvidelsen nærmede sig sin afslutning. Der stod også at læse, at der nu var givet 10.000 kr. af tipsmidlerne – året før havde undervisningsministeriet bevilget 20.000 kr. Byggeriet holdt sig i øvrigt inden for budgettet, idet udgifterne blev på ca. 88.000 kr.

Et par måneder efter genåbningen fik man meddelelse om skibsbygger Bendixsens testamenteriske gave til museet. I november 1955 kunne J. J. Lustrup orientere bestyrelsen om, at der var udbetalt 20.685 kr. Han føjede til,

at der sikkert ville blive udbetalt yderligere 13-14.000 kr. i det kommende år. Det skete tilsyneladende ikke, og det vedblev at ærgre ham, at de amerikanske myndigheder ikke ville gå med til at udbetale den fulde værdi af de 5.000 gulddollars – ca. 55.000 kr. Men under alle omstændigheder var arven med til at stabilisere museets økonomiske forhold, der betegnes som gode.

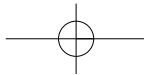
Overgangstid

Efter P. L. Halds død i 1958 opstod der selvfølgelig lidt af et tomrum. Familien fortsatte dog tilknytningen til museet, idet kriminalassistent Helge Hald kom ind i bestyrelsen efter sin far. En generation senere var Helge Halds søn, Jens Erik Hald, en kort periode formand for museet.

Den tidligere kasserer, redaktør J. J. Lustrup, blev formand efter Halds død. Kort efter begravelsen indkaldte han til et bestyrelsesmøde, hvor man bestemte, at lærer Signe Gjødesen skulle overtage den daglige ledelse for et årshonorar på 400 kr. + 400 kr. til repræsentation. Helene Pedersens løn som kustode blev forhøjet til 1200 kr. om året. Året efter vedtog man et løntillæg på 300 kr. til kustoden og 200 kr. til lederen.

✠

Vor kære, ejegode Fader,
fhv. Viceskoleinspektør
PEDER LAURITS HALD,
R. af Dbr., F. M.,
er den 3. Juli 1958 afgaaet ved
Døden, 85 Aar gl.
THISTED, den 7. Juli 1958.
Børnene.
Begravelsen har fundet Sted.

Helene Pedersen blev i 1942 husbestyrerinde hos P. L. Hald, der på dette tidspunkt flyttede fra museet i Jernbanegade til boligblokkene på Tingstrupvej. Helene blev hurtigt inddraget i museumsarbejdet, og da Laura Harkjær sluttede som kustode, overtog hun hendes arbejde. Helene opsagde sin stilling i 1974, to år før sin død, men hun nåede i 1971 at få bevilget en støvsuger!

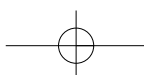
I årene efter Halds død var Helene Pedersen et fast holdepunkt omkring museet. Signe Gjødesen havde ikke et stærkt helbred, men man må ikke forklejne hendes arbejdsindsats, der gik helt tilbage til 30'erne. I 1953 indberetter P. L. Hald oven i købet, at frk. Gjødesen

er personale ved museet. Selv måtte hun også trække på hjælp fra andre. Det var f.eks. den unge amatørarkæolog Per Boe, der bl.a. bistod Nationalmuseets Olferts Voss i 1960 ved udgravninger i tilknytning til Langdyssen i Thisted. Senere kom Jens Nielsen ind i billedet, eller i udgravningsfeltet om man vil. Han opdagede i 1968 de store lerkar fra Nørhå ved lidt af en tilfældighed. Fundet vakte opmærksomhed, og i 1971 skrev han i Skalk om »Det utrolige fra Thy« – i dag er han arkæolog på Aalborg Historiske Museum.

Signe Gjødesen havde også hjælp af sin unge kollega fra Borgerskolen, Bjarne Sønderberg. Ifølge protokollen vedtog bestyrelsen i

Da Jette Kjær begyndte som museumsleder, måtte hun klare sig med frivillig arbejdskraft. Her får hun kompetent hjælp af Aksel Kristensen, som i årene lige siden har ydet en uvurderlig indsats for museet. Og – som det fremgår af billedet – har han oven i købet kattetække! Udgravning af bronzealdergrav i Sennels 1972.

november 1964 at tilbyde ham hvervet som leder af museet. Sådan husker han det ikke helt selv. Man kan jo også diskutere, om der var tale om en egentlig stilling. Det forbinder man sædvanligvis med et levebrød, og det var ikke formandens indstilling at ændre »gratis-princippet«. Under alle omstændigheder indtrådte Bjarne Søndberg året efter som medlem af bestyrelsen og medhjælper ved museet. Han erindrer endnu, da han var med frk. Gjødesen ude ved Førby sø og besigtige en stensætning, som ploven var kommet i karambolage med. Søndberg sad i bestyrelsen i over 25 år, heraf de fleste af årene som sekretær. Det var en tid med orden i referaterne.

I dag er det råger, der sværmer omkring museet, men i 1961 var alliker en trussel, i det mindste for gennemtræk i skorstenen.

Derfor måtte Spangbergs hus forsynes med en rist i skorstenen. Den mistede dog sin betydning i 1969, da museet fik fjernvarme. Mere synligt var det, da man i 1968 fjernede hegnet ind til kirkegården.

Tyverisikring har haft stigende prioritering for museerne. I 1969 bestemte man i bestyrelsen, at Thisted Museums kældervinduer skulle sikres (nogle af jerntræmmerne sidder der endnu!) Torsten Balle foreslog at tage de mest kostbare ting i depot og erstatte dem med fotografier, et forslag frk. Gjødesen ikke var begejstret for. I stedet blev der indhentet tilbud fra et vagtselskab, men en sådan ordning ville belaste økonomien for hårdt.

I 1970 installeres en alarm til 3351 kr. Den baserede sig på infrarøde stråler, som afskar visse ruter i museet. Alarmen havde dog den

Tiden kalder på levendegørelse af historien, og Museet for Thy og Vester Hanherred er fulgt med tiden. I 1985 var der fåreklipping i museets have, og Jytte Hemme forklarede om uldens behandling. Til venstre for hende ses fhv. politimester Jørgen Bodenhoff.

begrænsning, at den kun aktiverede en klokke ude på huset. Det viste sig, at den ved fejlalarm kunne få lov til at ringe meget længe! Denne klokke havde været pacificeret i flere år, da museet i 1986 blev forsynet med moderne tyverisikring på grundlag af ultralyd. Her går alarmen direkte til en vagtcentral.

En ny tid

Som i samfundet i øvrigt var der grøde i den danske museumsverden i 1960'erne, og kommunesammenlægningen i 1970 var med til at skabe større pengekasser og dermed mulighed for øgede bevillinger. At viljen til at styrke museumsvesenet tilmed var til stede, kunne skyldes oplevelsen af, at tidens gang på det nærmeste var gået over i løb. Rødderne måtte sikres. Det var i øvrigt den samme oplevelse, der i sin tid satte gang i oprettelsen af museer.

Det første tegn på nye tiltag kom i 1970 i form af særudstillinger – dengang kaldt specialudstillinger. Den første var om den kloge kone i Nors, Stine Kudsk. I sommeren 1970 var emnet voldsteder i Thy. I forbindelse med udstillingen udarbejdede Signe Gjødesen et hæfte med titlen »Voldsteder«, forsynet med angivelsen »Thisted Museums Skrifter 1«. Det var tænkt som starten på en skriftserie om lokalhistoriske emner. På grund af sygdom magtede hun desværre ikke at videreføre serien. En god idé døde omtrent i fødslen.

Som bindeled til den ny tid fungerede bestyrelsens kasserer, sparekassedirektør Gunde Lindvald, der blev en vigtig støtte for en ny museumsleder. I 1983 takkes han for sin indsats i bestyrelsen gennem 21 år.

At museet skiftede formand i 1969, var med til at signalere de moderne tider. Efter hans død skrev efterfølgeren, Jørgen Miltersen:

»Lustrup havde set, at en enkelt mand, P. L. Hald, uden vederlag havde passet museet i over

Museets formand Jørgen Miltersen ved åbningen af udstillingen »Skudefart og Limfjordshandel« 1974.

50 år. Derfor havde han vanskeligt ved at vænne sig til den ny tid – til tanken om, at der skulle betales for arbejdet. Først efter at han var fratrådt, blev der ansat en fagligt uddannet arkæolog.»

Denne første faguddannede var den 28-årige nyudklækkede arkæolog, Jette Kjær, der i 1971 blev ansat som leder af museet. I en menneskealder stod hun i spidsen for en udvikling med et stigende antal medarbejdere og et øget antal museumsafdelinger. 1. januar 2003 blev hun afløst af Jytte Nielsen, der tidligere var afdelingsleder på Heltborg Museum. I årbogen 2001 er deres indsats omtalt.

I første del af 1970'erne gjorde Jette Kjær brug af arbejdskraft fra civile værnepligtige. Derefter kom det til at gå slag i slag med ansættelse af personale. Hun vil uden tvivl blive

Udstillingsbegrebet er blevet udvidet og har sprængt museets mure. Et udvalg af museets gamle dragter blev f.eks. »udstillet« i Thy Hallen 1990 som indslag i en modeopvisning. Museets personale og et par af deres børn optrådte som »udstillingsmontrer«.

husket for sin evne til at skaffe de nødvendige tilskud til øget personale og flere museumsafdelinger.

I 1974 ansattes Evelyn Kloster som kontorassistent på deltid. Hun måtte sige op to år senere af private årsager og blev erstattet af Esther Nørgaard. Samme år tiltrådte Peter Crabb som museumsforvalter og Svend Sørensen som museumspædagog på deltid. I 1979 fik museet tilknyttet en arkitekt, Per Kohrtz Andersen, og en arkæolog, Jens-Henrik Bech. I 1980 ansatte man en etnolog, Hanne Mathiesen, og året efter en skibstømrer, Lars Klemme. Peter Crabb og Lars Klemme forlod museet i henholdsvis 1990 og 1991, og deres forvalterfunktioner varetages nu af Frank Svendsen og Ib Nielsen.

På kontoret har Esther Nørgaard udarbejdet en liste, der mere end noget andet anskueliggør den arbejdsmængde, der er blevet udført på museet siden 1971. Listen omfatter ikke mindre end 227 personer, der i perioden op til nu har været på museets lønningsliste under én eller anden form. Det være sig fastansatte, udgravningshjælpere, kustoder, militærnægtere og folk i forskellige jobordninger med offentlige tilskud. Dertil kommer ulønnede praktikanter, heraf over 100 fra folkeskolen. I dag er der omregnet i heltidsstillinger ca. 15 ansatte.

Med de øgede offentlige tilskud var en selvsupplerende bestyrelse efterhånden en anakronisme, og i 1986 tages der hul på en omstrukturering. Det sker bl.a. med oprettel-

sen af støtteforeningen »Museets Venner« – stiftet i begyndelsen af 1987. I oktober samme år udsendes det første medlemsblad til medlemmerne. Med oprettelsen af støtteforeningen med egen bestyrelse var der skabt et demokratisk grundlag for tilgang til museets bestyrelse.

I 1990'erne løb bestyrelsen ind i problemer med museets struktur. Hanstholm valgte at stå alene, og det affødte bl.a. følgende brev til Thisted Byråd:

»På bestyrelsesmødet 12. december 1994 har museets bestyrelse godkendt det udarbejdede forslag til vedtægtsændringer i erkendelse af, at overgangssituationen nødvendiggør en stærk kommunalpolitisk repræsentation i bestyrelsen.«

Ifølge den nye struktur fik bestyrelsen et flertal af politikere. Den nuværende bestyrelse på ni medlemmer er efter en vedtægtsændring i 1997 sammensat således: tre er valgt af Thisted Byråd og to af Sydthy Kommunalbestyrelse. Et medlem er valgt af »Museets Venner«, et medlem af Historisk Samfund og et medlem af Egnshistorisk Forening for Sydthy. Endelig er der en medarbejderrepræsentant i bestyrelsen.

Nye afdelinger

Flere og flere ting kommer på museum. Derfor har pladmangel været et tilbagevendende problem. I 1973 blev der skaffet magasinplads i den nedlagte skole i Skinnerup. Skolen åbnede som vandrehjem i 1977, og tingene blev forinden flyttet til den gamle gymnastiksal i skolen på Munkevej. I 1978 blev de overflyttet til 2. sal på uldspinderiet.

I årene 1983-91 var der administration og magasiner på 2. sal i Smithsons nedlagt fabriksbygning på Munkevej. Da lejemålet blev opsagt i 1991, blev der kigget på forskellige muligheder. Diskuteret blev bl.a. Musiksko-

lens bygning i Kr. Kolds Gade, altså den gamle Teknisk Skole. Museet vendte dog ikke tilbage til sit udgangspunkt, og byrådspolitiernes valg faldt på den nedlagte skole i Vang. Siden har der været magasiner og arkæologisk afdeling her på adressen Mellemvej 18.

Også udstillingsmæssigt har museet udvidet, idet flere filialer er kommet til. Allerede ved kommunesammenlægningen i 1970 overtog man administrationen af Skjoldborgs Hus i Øsløs. Det var blevet købt af det lokale sogneråd og åbnede som museum i 1961.

I 1979 åbnede en museumsafdeling i bygningerne ved Hanstholm Fyr og i en kanonstilling ved Molevej. Med virkning fra 1. januar 1994 valgte Hanstholm Kommune at trække sig ud af det økonomiske samarbejdet omkring Museet for Thy og Vester Hanherred. Siden slog MuseumsCenter Hanstholm sit navn fast som selvstændigt museum. I forbindelse med udskillelsen blev museets etnolog og arkitekt overflyttet til Hanstholm. Som en form for erstatning fik Museet for Thy og Vester Hanherred en afdeling i Vorupør, hvor

Museumsledere:

P. L. Hald 1903-58

Frk. Gjødesen 1958-71

Jette Kjær 1971-2002

Jytte Nielsen 2003-

Formænd for museets bestyrelse:

Redaktør M. Aaberg 1903-1933

Kunstdrejer C. K. Bunch 1933-38

P. L. Hald 1938-58

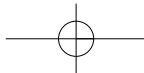
Redaktør J. J. Lustrup 1958-69

Redaktionschef Jørgen Miltersen 1969-92

Lærer Jens Erik Hald 1992-95

Børne- og kulturudvalgsformand

Kr. J. Kristensen 1995-

man i 2000 åbnede museum i et nedlagt bådeværft.

Kunstafdelingen på Heltborg Museum åbnede 1991. I Sydthy var der desuden indrettet skolemuseum 1980-93 på Lindalsminde Skole ved Vestervig, og i sommeren 2005 kunne man åbne et gammelt fiskerhus i Agger som museum.

Måske bliver det næste store tiltag en udvidelse af huset i Jernbanegade. I så fald vil det igen blive en udvidelse, som har været længe undervejs. Allerede i 1973 fremlagde arkitekterne Olaf Brusch og Poul Hansen en skitse til udbygning af museet ud mod Store Torv. De nuværende planer omfatter en underjordisk udvidelse mod syd.

I 1974 blev der afholdt en stor særudstilling i anledning af Thisted 450 års købstadsjubileum. Siden er der afholdt mange udstillinger i både Thisted og Heltborg, ikke mindst juleudstillingen i Thisted samler børn i stort

tal. Udstillinger har også været afholdt i det gamle rådhus på Store Torv, hvor museet de senere år har haft råderet over den tidligere byrådssal.

Udstillingerne er selvfølgelig kun det synlige udtryk for de mange arbejdsopgaver, som varetages af museet, der i 2005 havde et budget på seks millioner kroner. Siden 70'erne er der sket meget mere end i alle de foregående år tilsammen. Her vil vi imidlertid ikke snyde fremtiden for muligheden for nærmere at analysere denne del af museets historie.

Svend Sørensen

Født 1949. Lærereksamen 1973. Forfatter til en række bøger og artikler. Siden 1976 museumspædagog ved Museet for Thy og Vester Hanherred.

Kilder

Landet Mod Nordvest, 2. bind 1947: J. J. Lustrup: Thisted Museum.

P. L. Hald: »Historisk Samfund for Thy og V. Han Herred og Thisted Museum gennem 40 år«. Et lille hæfte på 22 sider. Thisted Amts Tidendes Bogtrykkeri 1943.

»Om P. L. Hald«. Udsendelse med Helge Hald i Radio Thy 14. 6. 1987. Produceret af Svend Sørensen.

Museets korrespondance og diverse avisartikler, især Thisted Amts Tidende 5. og 11. august 1953.

Personlige optegnelser af P. L. Hald. Udlånt af Jens Erik Hald.

Artikler i Historisk Årbog

1917: *P. L. Hald*: Musæet for Thy og Vester HanHerred.

1934: *P. L. Hald*: Redaktør M. Aaberg.

1940: Museet i Thisted. - Artiklen er uden forfatternavn, men det er med sikkerhed P. L. Hald.

1958: *Torsten Balle*: P. L. Hald.

1977: *Jørgen Miltersen*: J. J. Lustrup.

1990: *Svend Sørensen*: N. L. Spangberg – kaffegrosserer og mæcen.

2001: *Mette Fastrup*: Museumsliv i kvindehænder.

2003: *Orla Poulsen og Flemming Skipper*: Et samfund med rod i fortiden.

